

R. PR. RECORDER

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w 2015 r. wszczął dochodzenie w stosunku do radcy prawnego, na skutek zawiadomienia skarżącego o możliwości popełnienia przewinienia zawodowego, polegającego na wywieraniu nieuprawnionego wpływu na skarżącego będącego przełożonym radcy prawnego w celu uzyskania korzyści finansowych, wejścia w posiadanie informacji poufnych, dokonywanie rejestracji wypowiedzi skarżącego bez jego wiedzy oraz uzyskania uprzedniej zgody, co doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych skarżącego, tj. o czyn z art. 6 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 zdanie pierwsze Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z 28 grudnia 2010 r.

W 2016 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wydał postanowienie o przedstawieniu zarzutów radcy prawnemu o to, że:

1. Radca sformułował groźbę wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu, tj. o czyn z art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.,
2. Radca dopuścił się naruszenia obowiązku dbałości o godność zawodu poprzez wywieranie nieuprawnionego wpływu na przełożonego w celu uzyskania korzystnych zmian w przedmiocie warunków pracy i wynagrodzenia, tj. o czyn z art. 6 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z 28 grudnia 2010 r.,
3. Radca dokonywał rejestracji wypowiedzi przełożonego bez jego uprzedniej zgody i wiedzy, a następnie podejmował próby wykorzystania ww. nagrań do osiągnięcia własnych celów, co doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych skarżącego, tj. o czyn z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r., a następnie skierował wniosek o ukaranie do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych.

Pod koniec 2016 r. obrońca obwinionego złożył odpowiedź do wniosku o ukaranie, wnosząc o skierowanie sprawy na posiedzenie celem umorzenia postępowania oraz ustosunkowując się do przedstawionych zarzutów w ten sposób, że:

1. Zgodnie z art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego

Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. „Radca prawny nie może w swych zawodowych wystąpieniach grozić postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym”, groźba skierowana przez radcę prawnego w stosunku do radcy nie mogła być zakwalifikowana jako czynność dokonywana przez radcę prawnego, tylko jako wewnętrzna korespondencja skierowana przez pracownika do pracownika w zakładzie pracy;

2. Spór pomiędzy pracownikiem a przełożonym powinien być rozpoznawany przed Sądem Pracy jako spór z zakresu prawa pracy, a zarzut „wywieranie nieuprawnionego wpływu” przez obwinioną w żaden sposób nie może być zakwalifikowany jako przewinienie dyscyplinarne, ponieważ działania obwinionej nie naruszały w jakikolwiek sposób procedury związanej z ubieganiem się przez pracownika o zmianę wysokości wynagrodzenia w zakładzie pracy;
3. Co do ostatniego zarzutu, należy stwierdzić, że obwiniony, nagrywając rozmowę z przełożonym, polegał na informacjach uzyskanych podczas szkolenia z zakresu przeciwdziałania mobbingowi, na których zachęcano pracowników do gromadzenia materiałów stanowiących podstawę do ewentualnego postępowania przed komisją antymobbingową, w przypadku podejrzenia możliwości wystąpienia ww. zachowań.

Na początku 2017 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych orzekł w stosunku do obwinionego:

- » uniewinnił radcę prawnego od popełnienia czynu zarzucanego w punkcie 1 i 2,
- » oraz uznał radcę prawnego winnym zarzucanego mu czynu z pkt 3 wniosku o ukaranie, tj. „czynu sprzecznego z zasadami wyrażonymi w art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu

Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w związku z art. 64 ust. 1 za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych” wymierzył mu karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas jednego roku, a także zakaz wykonywania patronatu na czas dwóch lat (art. 65 ust. 2b).

W uzasadnieniu Okręgowy Sąd Dyscyplinarny odniósł się do pierwszego zarzutu w ten sposób, że zgodnie z przepisem art. 38 ust. 2 KERP radca prawny nie może w swych zawodowych wystąpieniach grozić postępowaniem karnym czy dyscyplinarnym, a dla zaistnienia deliktu dyscyplinarnego istotne jest, aby zagrożenie nastąpiło w związku z wykonywaniem zawodu radcy prawnego. Co do drugiego zarzutu, OSD również wskazał, że obwiniony swoim postępowaniem zmierzającym do poprawy jego sytuacji finansowej oraz próby wyegzekwowania awansu nie naruszył normy przepisu art. 6 ust. 1 i 2 KERP w związku z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach, gdyż radca prawny obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe zgodnie z prawem, uczciwie, rzeczowo i z należytą starannością, a ponadto obowiązany jest dbać o godność zawodu przy wykonywaniu czynności zawodowych, a także działalności publicznej i w życiu prywatnym. W związku z powyższym, w granicach czynu, z punktu drugiego nie występowały czynności zawodowe obwinionego, tak więc nie można jemu zarzucić naruszenia normy etycznej zawartej w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Natomiast czyn opisany w trzecim zarzucie został przez sąd oceniony w ten sposób, że potajemne nagrywanie przez obwinionego rozmów z pokrzywdzonym niewątpliwie stanowi nadużycie zaufania rozmówcy, a w ocenie Sądu, stanowi naruszenie dóbr osobistych, wskazanych w art. 23 Kodeksu cywilnego, do których należy prawo do swobody wypowiedzi, wyboru rozmówcy oraz tajemnicy rozmowy. OSD wskazała również, że zgodnie z art. 47 Konstytucji RP, każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego zachowanie obwinionego godzące w gwarancje konstytucyjne innej osoby nie jest dopuszczalne, nawet jeżeli nie jest dokonywane przy wykonywaniu czynności zawodowych. Takie postępowanie narusza godność zawodu, podważając do niego zaufanie.

Od powyższego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego obrońca obwinionego wniósł odwołanie, zaskarżając orzeczenie w całości, tj. co do winy zarzucanego czynu z pkt 3 wniosku o ukaranie, na korzyść obwinionej, wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez uniewinnienie w zakresie czynu zarzucanego obwinionemu w pkt 3 wniosku o ukaranie lub, ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do sądu I instancji w celu ponownego rozpoznania. W odwołaniu zarzucono nieuwzględnienie przez sąd I instancji prawidłowo ujawnionego na rozprawie dowodu z dokumentu – materiałów udostępnionych podczas

szkolenia z zakresu przeciwdziałania mobbingowi, który uzasadniał postępowanie obwinionego związane z potajemnym nagrywaniem rozmów oraz błędy w ustaleniach faktycznych, polegające na uznaniu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, że obwiniony obejmował swym zamiarem naruszenie dóbr osobistych pokrzywdzonego, w sytuacji, w której nagranie przez radcę rozmowy miało na celu ochronę własnych dóbr osobistych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zauważył, że odwołanie obrońcy obwinionego jest częściowo zasadne i orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zostało zmienione w zakresie wymierzonej obwinionemu kary z jednego roku zawieszenia prawa do wykonywania zawodu oraz dwóch lat zakazu wykonywania patronatu na karę pieniężną w wysokości 10 tys. zł oraz jednego roku zakazu wykonywania patronatu. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w uzasadnieniu swojego orzeczenia wyraził swoje stanowisko: „że należy mieć także na względzie szczególnie charakter zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego, z wykonywaniem którego wiąże się szczególnie obowiązek przestrzegania prawa oraz zasad etyki i godności, a także szczególna odpowiedzialność polegająca na przyjęciu wyższych standardów zachowania dla przedstawicieli tej profesji, a także wyższy stopień świadomości prawnej”.

Od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wpłynęła kasacja obrońcy obwinionego, który zarzucił rażąco naruszenie prawa materialnego, przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, że obwiniony swoim zachowaniem poprzez utrwalanie rozmów ze swoim przełożonym naruszył jego dobra osobiste, popełniając delikt dyscyplinarny przy braku podstaw uznania ww. zachowania jako przewinienie dyscyplinarne. Został podniesiony również zarzut nierównego traktowania radcy zatrudnionego na umowę o pracę w stosunku do innych pracowników, którzy bez negatywnych konsekwencji (zdaniem obrony) mogą posuwać się do takich środków w celu osiągnięcia korzyści. Obrona wniosła o uchylenie orzeczenia sądu I i II instancji oraz uniewinnienie radcy prawnego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie orzeczenia sądu I i II instancji oraz przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

- » zachowanie obwinionego było bezprawne i naruszało zasady etyczne zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego,
- » zachowanie obwinionego bez wątplenia naruszało dobra osobiste pokrzywdzonego oraz zasady lojalności, co w tym wypadku stanowiło przewinienie dyscyplinarne i nie można wyliczyć karalności, ponieważ działanie nie miało charakteru bezpośredniego, a pokrzywdzony nie dopuścił się mobbingu.

Sąd Najwyższy zwrócił jednak uwagę, że nie w każdym wypadku nagrywanie przełożonego bez jego zgody będzie spełniało znamiona deliktu dyscyplinarnego, ponieważ zdarzają się sytuacje, w których nagranie może być jedynym dowodem w sprawach ochrony życia lub zdrowia. ◀